

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
060102

DOM
2012-12-18
Stockholm

Mål nr
M 6014-12

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Vänersborgs tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2012-06-07 i mål M 1454-12, se bilaga

KLAGANDE

Miljö- och byggnadsnämnden i Laholms kommun
312 80 Laholm

MOTPART

1. B J

2. R J

SAKEN

Eget omhändertagande av slam på fastigheten X i Laholms kommun

---

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

Mark- och miljööverdomstolen avslår överklagandet.

Dok.Id 1043698

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 2290 103 17 Stockholm	Birger Jarls Torg 16	08-561 670 00 08-561 675 50	08-561 675 59	måndag – fredag 09:00-15:00
		E-post: svea.avd6@dom.se www.svea.se		

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Miljö- och byggnadsnämnden i Laholms kommun har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska undanröja mark- och miljödomstolens dom och fastställa länsstyrelsens beslut.

B J och R J har bestritt ändring.

UTVECKLING AV TALAN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Miljö- och byggnadsnämnden har sammanfattningsvis anfört följande.

Eget omhändertagande av slam från slamavskiljare ska inte medges, eftersom det inte finns några särskilda skäl enligt 15 kap. 18 § miljöbalken att medge en sådan dispens och eftersom avloppsanläggningen på fastigheten inte uppfyller dagens krav på normal reningsnivå. Mark- och miljödomstolen har inte angett vilka särskilda skäl som finns för att medge dispens.

Genom kravet på att avloppsanläggningen (slamavskiljare och efterföljande reningssteg) ska uppfylla dagens krav på reningsnivå, har förtroendevalda i Laholms kommun gjort en tydlig markering av hur viktigt det är med en helhetssyn när ärenden om undantag ska hanteras. Det är inte enbart slamavskiljarens storlek och funktion som ska ligga till grund för bedömningen.

B J och R J har sammanfattningsvis anfört följande.

De bedriver jordbruksföretag och vill tömma det egna avloppet och bruka ned slammet i jorden vilket ger minst miljöpåverkan. De bedriver entreprenadarbeten inom lantbruk med djurhållning, gödselspridning, ogräsbekämpning, skogsbruk m.m.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Miljö- och byggnadsnämnden avslog i beslut den 23 juni 2011 R J och B Js ansökan om eget omhändertagande av slam på fastigheten X i

Laholms kommun. Som skäl för beslutet angavs att undantag inte kunde medges då

avloppsanläggningen inte uppfyller kraven på normal reningsnivå enligt miljöbalken och Naturvårdsverkets allmänna råd, NFS 2006:7. Det av miljö- och byggnadsnämnden angivna kravet på normal reningsnivå för hela avloppsanläggningen framgår av nämndens anvisningar till Laholms kommuns föreskrifter om avfallshantering. Fråga i målet är om nämnden kan tillämpa sådana egna anvisningar som generella regler vid en prövning av om en fastighetsinnehavare eller en nyttjanderättshavare själv får omhänderta avfall som annars ska transporteras genom kommunens försorg.

Enligt 15 kap. 8 § första stycket miljöbalken ska varje kommun, med vissa undantag, svara för att hushållsavfall transporteras till en behandlingsanläggning och återvinns eller bortskaffas. Enligt 11 § första stycket samma kapitel ska det för varje kommun finnas en renhållningsordning som ska innehålla de föreskrifter om hantering av avfall som gäller för kommunen och en avfallsplan. I renhållningsordningen ska det, enligt 8 § tredje stycket och 11 § första stycket, anges under vilka förutsättningar fastighetsinnehavare och nyttjanderättshavare själva får ta hand om hushållsavfall. Av 12 § samma kapitel framgår att renhållningsordningen ska antas av kommunfullmäktige, om den med stöd av regeringens bemyndigande ska beslutas av kommunen. När avfall ska transporteras genom kommunens försorg får, enligt 18 § samma kapitel, avfall inte komposteras eller på annat sätt återvinnas eller bortskaffas av fastighetsinnehavare eller nyttjanderättshavare. Detta gäller inte om avfallet kan tas om hand på fastigheten utan risk för olägenhet för människors hälsa eller miljön. Kommunen får i enskilda fall tillåta fastighetsinnehavare eller nyttjanderättsinnehavare att själva ta hand om avfall som uppkommit hos dem och som annars skulle tas om hand av kommunen, om det kan göra detta på ett sätt som är betryggande för människors hälsa och miljön och det finns särskilda skäl för en sådan dispens.

Kommunfullmäktige i Laholms kommun har i beslut den 16 december 2010 antagit en renhållningsordning för kommunen, Föreskrifter om avfallshantering för Laholms kommun. I renhållningsordningens 35 § anges att en fastighetsinnehavare eller nyttjanderättshavare, som själv kan ta hand om sitt hushållsavfall på ett sätt som är betryggande för människors hälsa och miljön, kan efter ansökan till miljö- och

byggnadsnämnden, om det finns särskilda skäl, befrias från skyldigheten att lämna avfall till kommunen för transport, bortskaffande och återvinning.

I renhållningsordningens 32 § anges att jordbruksföretag utanför detaljplanelagt område kan, efter ansökan på egen eller brukad fastighet, få sprida slam från det egna hushållets och personalutrymmenas slamavskiljare och slutna tankar.

Miljö- och byggnadsnämnden har, i beslut den 2 februari 2011 antagit anvisningar till föreskrifter om avfallshantering i Laholms kommun. Av dessa framgår i fråga om egen spridning av slam från slamavskiljare bl.a. att avloppsanläggningen ska uppfylla gällande bestämmelser i miljöbalken och NFS 2006:7.

Miljöbalkens bestämmelser ger inte utrymme för miljö- och byggnadsnämnden att besluta om generella regler för när en fastighetsinnehavare eller en nyttjanderättshavare själv får ta hand om hushållsavfall. Frågan ska regleras i renhållningsordningen, som beslutas av kommunfullmäktige. Även om en viss utfyllnad av renhållningsordningens föreskrifter genom beslut på lägre nivå kan vara nödvändig för tillämpning av föreskrifterna, är de regler som miljö- och byggnadsnämnden i detta fall beslutat om i fråga om omhändertagande av eget slam av det slaget som det ankommer på kommunfullmäktige att besluta.

Miljö- och byggnadsnämnden har därför inte haft fog för att avslå ansökan om eget omhändertagande av slam av det skälet att avloppsanläggningen inte uppfyller det i miljö- och byggnadsnämndens anvisningar uppställda kravet. Mot denna bakgrund ska överklagandet avslås och målet, som mark- och miljödomstolen funnit, visas åter till nämnden för prövning av om förutsättningarna för eget omhändertagande är uppfyllda.

Domen får enligt 5 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättsråden Ulla Bergendal och Mikael Hagelroth, referent, tekniska rådet Mikael Schultz samt tf. hovrättsassessorn Hanna Granberger. Enhälligt.

Föredragande har varit kammarrättsfiskalen Anna Stenberg.

VÄNERSBORGS TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2012-06-07
meddelad i
Vänernsborg

Mål nr M 1454-12

KLAGANDE

1. B J

2. R J

MOTPART

Miljö- och byggnadsnämnden i Laholms kommun
312 80 Laholm

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsens i Hallands län beslut 2012-03-22 i ärende nr 505-4317-11, se bilaga 1

SAKEN

Eget omhändertagande av slam på fastigheten X i Laholms kommun

---

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen upphäver länsstyrelsens och Miljö- och byggnadsnämndens i Laholms kommun beslut och återförvisar målet till nämnden för fortsatt handläggning.

BAKGRUND

Miljö- och byggnadsnämnden i Laholms kommun avslog i beslut den 23 juni 2011, dnr 571/11 M 253/11, B Js och R Js ansökan om eget omhändertagande av slam på fastigheten X i Laholms kommun. B J och R J överklagade nämndens beslut till Länsstyrelsen i Hallands län, som i beslut den 22 mars 2012 avslog överklagandet.

YRKANDEN M.M.

B J och R J har överklagat länsstyrelsens beslut och yrkat att det ska upphävas samt att dispens från kommunal hämtning av slam ska beviljas. Som grund för yrkandet har B J och R J anfört i huvudsak följande. B J har varit hälftenägare till fastigheten X sedan 1971 och R J har varit hälftenägare sedan 1992. De anser att de sköter tömning av avloppen på egen fastighet mer miljövänligt än kommunen gör. De har lantbruksfastigheter med djurhållning och maskinstation, och sprider mycket gödsel under året, och är väl medvetna om riskerna med både djur och gödselspridning. Därför vill de fortsätta att ta hand om sin egen slamtömning. De har tömt sitt eget avlopp med egen maskin två gånger om året, vår och höst. Kommunens entreprenör tömmer en gång om året. De kan inte förstå hur en tömning om året kan vara bättre än två. De kan inte heller förstå hur det kan vara miljövänligt med de dubbeltransporter som uppstår då kommunens entreprenör tömmer avloppet från närliggande fastigheter under olika dagar. Vidare kan de från kommunen få ta hand om avloppsslam att sprida på sina åkrar, ett slam med tungmetaller från industrin som absolut inte kan vara bra ur miljösynpunkt.

Miljö- och byggnadsnämnden har yrkat att överklagandet ska avslås. Som grund för yrkandet har miljö- och byggnadsnämnden anfört i huvudsak följande. Förutsättningarna för att medge undantag enligt föreskrifter om avfallshantering för Laholms kommun uppfylls inte. Avloppsanläggningen (sjunkbrunn och stenkista) ger inte en rening som uppfyller minst normal nivå. Det finns inte några särskilda skäl för dispens. Det kan inte anses oskäligt att kommunens entreprenör tömmer slamavskiljare och att kommunen tar hand om slammet. Enligt kommunens entreprenör går slamtömning att genomföra på fastigheten, eftersom bilen som utför

slamtömning har 50 m slang och det finns ytterligare 20 m att koppla på, och tömning kan ske fler gånger om året om slamavskiljaren har för liten våtvolymer för att fungera med tömning en gång om året.

DOMSKÄL

Tillämpliga lagar och bestämmelser framgår av länsstyrelsens beslut.

Som framgår av underinstansernas beslutsmotiveringar kan dispens meddelas om vissa krav är uppfyllda, bland annat att avloppsanläggningen uppfyller kraven på normal reningsnivå. Eftersom dispensfrågan endast avser omhändertagande av slam från reningsanläggningen, bör kravet på anläggningen såsom dispensförutsättning endast beakta att slamavskiljningen som sådan uppfyller sin slamavskiljande funktion. Hur den efterföljande reningen av avloppsvattnet sker saknar betydelse för frågan om slammet kan omhändertas och spridas utan olägenhet för människors hälsa eller miljön. Det har inte framkommit någon omständighet som gör antagligt att den aktuella slamavskiljaren inte uppfyller sin slamavskiljande funktion. Det har därför inte funnits anledning att avslå B Js och R Js ansökan av de angivna skälen. Underinstansernas beslut ska därför upphävas och målet visas åter till nämnden för fortsatt handläggning.

Mark- och miljödomstolen erinrar om Naturvårdsverkets *kungörelse med föreskrifter om skydd för miljön, särskilt marken, när avloppsslam används i jordbruket*, SNFS 1994:2.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se [bilaga 2](#) (DV 427)

Överklagande senast den 28 juni 2012.

Ove Järholm

Gunnar Barrefors

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Ove Järholm, ordförande, och tekniska rådet Gunnar Barrefors. Föredragande har varit beredningsjuristen Linda Darestam.